

**Meghalt Donáth Benjámint,
aki Serédi Jusztinián segítségével
leküzdötte a „bosszúálló Isten”
évezredes tévedését.**

Nyolcvanegy éves korában eltávozott az életből az öreg Donáth Benjámint, akit bibliakutatói minőségében ismert meg a közönség. Ő volt az, aki sikerrel vívta meg a küzdelmet a „bosszúálló Isten” fogalma ellen, kimutatva, hogy ez a Vulgatába jutott fordítási hiba folytán került be ellenségeink vádjainak arzenáljába. A pesti Szentegylet Szeretetházában élte le gondos ápolásban utolsó napjait és a Szentegylet jósága kísérte el örök pihenőjére, a díszsírhelyre . . .

Tizenöt nyelven beszélt és írt Donáth Benjámint, aki csak jesivát látogatott. Az élete olyan, mint egy furcsa regény. A katonaságnál tizenegy hónapig vizsgálati fogságban ül, mert egy följebbvalója zsidóellenes kifakadását visszautasította. Később az élet ide-oda dobálja: peracet árul, táncolni tanít, könyvel, németnyelvű lapoknál ujságíróskodik, majd a Menetjegyirodában vasutforgalmi leveleket fordít hét nyelvre.

Közben a bibliát kutatja és az Exodus 20-ik fejezetének 5-ik versénél „megbünteti az apák vétkét a fiakban”: rájön egy régi fordítási hibára. — A *paukéd*-szó — állapítja meg — nem büntetést, hanem számbavételt

(németül: *gedenken*, latinul: *memorem esse*, görögül: *episzkapteszthai*) jelent.

Először *D'Orsenigo* budapesti pápai nunciust keresi fel, akinek ékes olasz nyelven elmondja, hogy ezt a megállapítását szeretné a biblia szövegét felülvizsgáló bizottság (*Commissione pontificale per la revisione della Vulgata*) tudomására juttatni. Majd levelezést kezd *Gasquet* angol biborossal, a canterbury-i érsekkel, a bizottság elnökével. Azonkívül a vatikáni magyar követség egyházi tanácsosával, a Santo Anselmo szeminárium tudós igazgatójával. *Serédi Jusztinián* bencés pappal . . . Utóbbi értesítő levelére indul később Rómába, hogy ott előszóval is előterjessze véleményét.

Rómában elsőnek ismét *Serédit* keresi fel, akit meg kell várnia, mert éppen órája van. A magyar bencés atya aznap felkeresi őt szállóbeli lakásán és másnap elvezeti a San Calisto Trastevere épületében székelő bizottság elé. Itt *Quentin* francia püspök, a bizottság előadója fogadja. A bizottság első hallásra is megállapítja, hogy a fogalom valóban *ambigua* (kétes) és felszólítja, hogy, vélemé-

nyét olasz nyelven írásban terjessze elő. Quentin püspökkel ez alkalommal *latinul és héberül* beszélgetett Donáth Benjámin.

A küzdelem sikerrel járt. A bizottság igazat adott a magyar zsidó bibliakutatonak. *Serédi* Jusztinián külön megdicsérte őt azért az erkölcsi eredményért, melyet elért és amely a katolikus felfogásnak is megfelel. Majd így szólt hozzá:

— Ne feledje el, hogy ön magyar ember. Hála Istennek, hogy egy magyar zsidó jött rá erre az ezereves, végzetes tévedésre.

A fiatal, nagytehetségű, bencés atya, aki Donáth Benjámin személyesen elvezette a Vatikánba, ma Magyarország hercegprimási székében ül. Donáth Benjámin mellett őt is rész illeti meg a magyar zsidóság hála-jából, mert az igazság felkutatásában és a zsidó vallásos felfogás rehabilitálásában olyan készséggel segítségére volt a biblia rajongó kutatójának.